

Lourdes, Pius X Basiliek, maandag 30 april 2012
Willem Jacobus kardinaal Eijk

Hier in Lourdes verscheen Maria achttien maal aan Bernadette. Ooggetuigen hebben aandachtig gelet op de gezichtsuitdrukkingen van Bernadette tijdens de verschijningen. De eerste zeven maal straalde haar gezicht van vreugde, maar tussen de achtste en de twaalfde verschijning stond haar gezicht gaandeweg steeds meer verdrietig en bedrukt.

Ze deed toen heel merkwaardige dingen. Zo kroop ze op haar knieën tot achter in de grot en kuste er de grond. Dit viel op, want de grot was toen donker en vuil. Er werden af en toe varkens in onder gebracht. De bijnaam van de grot was om die reden 'varkensschuilplaats'. Ook at Bernadette onkruid met gelobde bladeren dat achter in de grot groeide. Ook al leden veel mensen in Lourdes uit armoede honger, dit onkruid kwam op de menukaart toch niet voor. Ze dronk bovendien tot drie maal toe vuil water en spuugde dat vervolgens weer uit, toen ze naar de bron zocht die Maria haar had aangewezen. Daarbij maakte ze haar gezicht vuil met modder. Een aantal toeschouwers bespotten Bernadette daarom en vond haar maar gek. Gaf Maria dan zulke gekke opdrachten? Maar Bernadette herhaalde deze vreemde handelingen meerdere malen.

Later ging men beseffen dat Bernadette handelingen verrichte die in de Heilige Schrift veelvuldig voorkomen en een bijzondere betekenis hebben. De Dame gaf haar opdracht tot die handelingen om daarmee op Bijbelse wijze iets van de menswording, het lijden en de dood van Christus tot uitdrukking te brengen. Zo is het kussen van de grond een teken van de vernedering van Gods Zoon in Zijn menswording. Het is het beeld van Christus die uit de hemel neerdaalt om als mens onze omstandigheden te delen, die zijn gekenmerkt door egoïsme, liefdeloosheid, onrechtvaardigheid en verstoorde verhoudingen. Jezus ging daarin zover dat Hij er slachtoffer van werd aan het kruis. Zover ging God in Zijn liefde voor ons mensen. Trouwens de verschijning van Maria uitgerekend in zo'n grot onderstreept dit nog eens.

Het bevullen van het gezicht verwijst naar het beeld dat de profeet Jesaja schetst van de Messias als de lijdende dienstknecht van Jahwe: "zijn verschijning was onmenselijk geschonden, en zijn uiterlijk had niets meer van een mensenkind ... Man van smarten, met ziekte vertrouwd, een mens die zijn gezicht voor ons verbergt, geminacht en niet als de moeite waard beschouwd" (Jes. 52, 14;53,3).

Ook het eten van het onkruid had een Bijbelse achtergrond: dit onkruid verwijst naar de bittere kruiden die samen met lamsvlees worden gegeten bij het Joodse paasmaal. Dit is een herinnering aan de maaltijd tijdens de nacht van de uittocht uit Egypte, waarbij een lam werd gegeten samen met bittere kruiden. Het lam verwijst ook naar Jezus, het Paaslam dat voor ons is geslacht. De bevrijding uit Egypte is een voorafbeelding van onze bevrijding door Jezus uit het egoïsme en de liefdeloosheid die ons huidige bestaan kenmerken. Tevens is het een verwijzing naar de Eucharistie.

De bron die Bernadette opgroef op aanwijzingen van Maria is een verwijzing naar het bloed en het water dat uit Jezus' zijde vloeide, nadat aan het kruis een soldaat die met een lans had doorboord om te zien of Hij nog leefde. Water verwijst naar het doopsel, de bevrijding van erfzonde en andere zonden, het begin van een nieuw leven als kind van God en het begin van onze verrijzenis. De grot werd door het

water van de bron schoon en helder. Dit is ook een beeld voor onze reiniging en bevrijding van verkeerde loyaliteiten als gevolg van egoïsme en liefdeloosheid door de menswording, het lijden en de dood en verrijzenis van Jezus.

Bij het bidden van rozenkrans overwoog Bernadette de Blijde Geheimen van de Menswording van Jezus, de droevige geheimen van Zijn lijden en dood en de glorievolle geheimen van Zijn verrijzenis. Dit bidden van de Rozenkrans begeleidde Bernadette met Bijbelse gebaren om de diepste betekenis van de Geheimen van de Rozenkrans te onderstrepen, maar ook om de betekenis van de verschijningen van Maria in de grot duidelijk te maken.

En wat is de kern van haar boodschap? Maria zei niet zoveel, maar herhaalde regelmatig het woord "Boete". Ze zei ook tegen Bernadette: "Bid God voor de bekering van de zondaars" en "ga de grond kussen uit boete voor de zondaars." Boete betekent hier bekering en houdt in dat we ons laten bevrijden door het lijden van Jezus op voorspraak van Maria op deze plek. Bernadette bracht dit door Bijbelse gebaren op een bijzondere manier tot uitdrukking. Zij liet door deze gebaren zien dat Jezus deze bevrijding voor ons bewerkte door Zijn menswording en Zijn lijden. Tevens benadrukte zij daarmee deze bevrijding neerkomt op een innerlijke reiniging van de ziel van aangeboren egoïsme. Dat stelt ons in staat om onze loyaliteit te verleggen: van deze wereld naar die van God.

Bernadette was zeer loyaal aan Maria en daardoor aan God. Zij bleef trouw ondanks de tegenstand van haar ouders en van kerkelijke en wereldlijke autoriteiten. Loyaal voerde zij op verzoek van Maria de Bijbelse gebaren uit hoezeer omstanders die ook bespottelijk vonden, om de boodschap van Maria te verduidelijken. Maria beloofde aan Bernadette niet het geluk van deze wereld, maar van de andere wereld. Hier wordt niet bedoeld de wereld op zich, want die is door God geschapen en daarom goed. Het gaat erom wat wij mensen door liefdeloosheid van de wereld gemaakt hebben. Bij Gods Rijk van liefde lag trouwens de hele loyaliteit van Bernadette, toen als jong meisje, later ook als religieus.

Het doel van deze bedevaart is dat wij ook bevrijd worden van verkeerde loyaliteiten en loyaal met God en Zijn wereld mogen worden. Een probaat middel daarvoor is het bidden en het overwegen van de Geheimen van de rozenkrans hier met Bernadette, die zelf uitermate loyaal was aan God en Maria. Amen.